

NÄLKÄ TULEE NÄHDÄ

Miten sammuttaa nälkä? Miten täyttää maailman ja kotimaan tyhjät vatsat? Se on kysymys, jonka vuoden 2018 Yhteisvastuukeräys nostaa keskusteluun.

Nälkä tuo mieleen kaksi kuvaa. Kehitysmaiden absoluuttisen nälän, **aliravitsemuksen**, josta kärsii paraikaa noin 800 miljoonaa ihmistä. Sen kuva on riipaisevan tuttu: langanlaiha lapsi äitinsä sylissä jossakin Afrikan sarven kuivuusalueella.

Kotimaan nälän kuva on erilainen: osuvimmin sitä kuvastaa satoja metrejä ulkona kiemurteleva **leipäjon**. Usein jonossa seisoo pienituloisen eläkeläisnainen tai keski-ikäinen, työtön tai lomautettu mies.

Kumpikin nälkä huutaa omia ratkaisujaan.

Maailman nälkä vaatii johdonmukaista politiikkaa usealla eri osa-alueella. Tarvitaan reiluja, ruokaturvaa vahvistavia kaupan sääntöjä ja kestävästä ilmastopolitiikkaa. Myös kehitysmaiden pienviljelijöitä ja maankäyttöoikeuksia pitää tukea.

Kotimaan nälän ratkaisut ovat astetta helpompia.

Kun nykyisenkaltaiset leipäjonot ilmestyivät Suomen katukuvaan 1990-luvun lamavuosina, niiden uskottiin olevan pelkkä **ensiaputoimi**, nälän väliaikaisratkaisu. Sitä ne eivät olleet, vaan ruoka-apu jäi pysyvästi paikkaamaan hyvinvointivaltion repeämiä. Viime vuosina leipäjonoja on alettu puolustaa myös ekologialla; ne nähdään järkevänä tapana hyödyntää hävikkiruokaa, jota hyvinvoiva Suomi tuottaa vuosittain noin 400 miljoonaa kiloa.

Mutta voitaisiinko ruoka-apu järjestää muutoinkin kuin seisottamalla ihmisiä taivasalla ohikulkijoiden ihmeteltävänä? Joka kolmas jonottaja häpeää. Leipäjonojen asemesta voitaisiin tarjota yhteisöllisiä hävikkiruoka-aterioita. Kauppojen olisi hyvä jatkaa ja laajentaa ruokien iltaista alennusmyyntiä. Maksusitoumukset ja asiakassetelit kauppoihin kuulostavat nekin inhimillisemmiltä. Siltikään ruokahävikki tai nälkä eivät ruoka-avulla katoa lopullisesti.

Ihmisten hyvinvointi ei saa olla muiden armeliaisuuden varassa.

Itse asiassa leipäjonoista olisi syytä päästä kokonaan eroon, eikä siihen johda kuin yksi ainut tie: yhteiskunnallisiin rakenteisiin käsiksi käyminen. Kumpikaan nälkä – ei globaali eikä kotimainen – johdu varsinaisesti ruoan puutteesta, vaan ennen muuta köyhyydestä, huono-osaisuudesta ja eriarvoisuudesta.

Suomessa eniten nälkää ruokkiva rakenne on **perusturvan alhaisuus**. Nyt suomalainen perusturva kattaa tavanomaisia elinkustannuksia alimmillaan vain 73-prosenttisesti – seikka, josta Suomi on saanut moitteita myös Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitealta. Kun lääkkeiden hinnat, asiakasmaksut ja asumiskustannukset nousevat, pienituloisen ihmisen on pakko tehdä valintoja ja nipistää jostakin, usein juuri ruoasta.

Perusturvan korottaminen vaatii poliittisia päätöksiä. Siten myös nälkä on viime kädessä poliittinen valinta. Siksi sanomamme on: **nälkää ei tule nähdä, mutta nälkä tulee nähdä!**

Yhteisvastuukeräyksen NÄLKÄ-työryhmä: Tapio Pajunen, Yhteisvastuukeräys (puheenjohtaja); Jouko Karjalainen, THL; Hanna Kuisma, Vantaan Yhteinen Pöytä; Maria Ohisalo, Y-Säätiö; Tiina Saarela, Kirkkohallitus; Jiri Sironen, EHYT ry; Katri Suomi, Kirkon Ulkomaanapu